

Αγαπημένη μου Ουρανία

ΝΑΤΑΣΣΑ ΓΕΩΡΓΟΥΛΙΑ

Αγαπημένη μου
Ουρανία

ΩΚΕΑΝΙΔΑ
ΑΘΗΝΑ * 2017

*Στις μητέρες, στις κόρες, στις αδελφές,
βιολογικές και πνευματικές,
ιδιαίτερα στις δικές μου*

1η έκδοση: Ιούνιος 2017
Επιμέλεια: Σοφία Μάλλη
Διόρθωση: Χρήστος Γιαμαρέλλος

© 2017, Νατάσσα Γεωργούλια
© 2017, για την ελληνική γλώσσα
Εκδόσεις «Ωκεανίδα»
Δερβενίων 38, 106 81 Αθήνα, τηλ. 210.38.06.137
www.oceanida.gr
email: info@oceanida.gr

Ηλεκτρονική στοιχειοθεσία-Σελιδοποίηση: Εκδόσεις «Ωκεανίδα»

ISBN 978-960-410-801-5

*«...σαν που ταιριάζει σε που αξιώθηκες
μια τέτοια πόλι...»*

*Κ.Π. ΚΑΒΑΦΗΣ, Απολείπειν
ο Θεός Αντώνιον (1911)*

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Η Ουρανία και η Πόλη

Η ΟΥΡΑΝΙΑ, ΜΕ ΤΟ ΠΟΥ ΑΚΟΥΣΕ ΤΟΝ ΓΛΥΚΟ ΗΧΟ από το καμπανάκι που ανακοίνωνε έναν «εισερχόμενον πελάτην», λιγοθύμησε. Όπως τότε, που είχε λιποθυμήσει από τη μυρουδιά του λιβανιού στην Παναγία της Κακιάς Σκάλας, στο νησί της, την Τήνο.

«Σελέστ, τζάνεμ, κάτσε εδώ» πρόλαβε και την έπιασε η κυρία Αιμιλία. Την κάθισε σε μια καρέκλα βιενέζικου στιλ, κάπου δίπλα στον ξύλινο πάγκο εξυπηρέτησης των πελατών με το λευκό μάρμαρο. Η κυρία Αιμιλία είχε ήδη ονομάσει την Ουρανία «Σελέστ». Ήταν πιο κομилφό για τους κύκλους των Κορωναίων. Βρήκε, άλλωστε, ότι ταίριαζε και με τα μάτια της, που ήταν γκριζογάλανα. Βέβαια, ούτε η Ουρανία είχε πρόβλημα με αυτό, μια και στα Κάτω Μέρη του νησιού της κάποιες καθολικές τις φώναζαν Σελεστίνες.

Με το που άνοιξε τα γκριζογάλανα μάτια της είδε κάτι γυαλάδες στα ράφια: ήταν τα μπρούτζινα γουδιά με τα γουδοχέρια, που βρίσκονταν στοιχισμένα κατά σειρά μεγέθους, από το μεγαλύτερο προς το μικρότερο, καθώς και τα πολύχρωμα γυάλινα μπουκαλάκια με τα αντιβηχικά, τα τονωτικά σιρόπια και τα καθαρτικά. Προς στιγμήν

νόμισε ότι ονειρεύεται· της φάνηκε πως περνούσαν από μπροστά της πολύχρωμα αστέρια. Το νερό που της προσέφερε ο κύριος Στράτος σε κολονάτο ποτήρι τη δρόσισε μέχρι το κόκαλο – μόλις το ακούμπησε στον μαρμάρινο πάγκο, έβγαλε έναν ήχο που η Ουρανία δεν θα ξεχνούσε ποτέ. Αργότερα έμαθε ότι τα κρυστάλλινα ποτήρια κάνουν διαφορετικό ήχο από τα γυάλινα. Συνήλθε κάπως και αμέσως, από κίτρινη σαν το λεμόνι, έγινε κατακόκκινη απ' την ντροπή της.

«Συγγνώμη...» ψέλλισε μόνο.

«Τι 'ναι αυτά που λες, κόρη μου;» Ο κύριος Στράτος μίλησε σχεδόν με πατρική τρυφεράδα. «Πιες λίγο ακόμα. Δεν έχεις ξεκουραστεί αρκετά, φαίνεται. Ήταν μεγάλη η αλλαγή στη ζωή σου, γιαβρί μου. Αιμιλία, αυτό το Σαββατοκύριακο η Ουρανία... η Σελέστ, τέλος πάντων» συμπλήρωσε βιαστικά, καθώς η κυρία Αιμιλία ήδη τον στραβοκοίταζε «να μην κάνει τίποτα. Ακούς τι σε λέω;».

Το φαρμακείο του Στράτου Κορωναίου ονομαζόταν Europa. Ο ευυπόληπτος Ρωμιός σπετσιέρης ήταν από τους γνωστότερους φαρμακοποιούς της Πόλης και αρχιφαρμακοποιός στην αυλή του σουλτάνου. Η μεγάλη φαρμακαποθήκη του βρισκόταν στο νούμερο 244, μες στο πασάτζι, στο υπόγειο, και η πρόσοψή της ήταν επί της Grande Rue. Το Pharmacie Europa είχε για σήμα του ένα όμορφα σχεδιασμένο ελάφι. Στη βιτρίνα μπορούσε να δει κανείς, τοποθετημένα στη σειρά, βάζα με φορμόλη που περιείχαν ανθρώπινα μέλη, αλλά και ζώα ολόκληρα, όπως φίδια – το σύμβολο της ιατρικής. Ακριβώς δίπλα στην είσοδο, πάνω σε πορφυρό βελούδο, δέσποζε ένα καύκαλο χελώνας με το πτυχίο του κυρίου Στράτου σε προσεκτικά ξεδιπλωμένο πάπυρο. Ο κρυστάλλινος βενετσιάνικος πο-

λύελαιος στο κέντρο του χώρου λαμπύριζε μέχρι έξω και η μεθυστική ευωδιά από τα βοτάνια έφτανε ως τον δρόμο. Η Ουρανία για δυο μυρωδιές τρελαινόταν: των φαρμακείων και των χαρτοπωλείων. Ύστερα όμως απ' όλες τις πρωτόγνωρες ευωδιές σ' αυτή την παρθενική βόλτα της στο Σταυροδρόμι, δεν άντεξε κι εκείνη του φαρμακείου, λες και η όσφρησή της δεν μπορούσε να αντέξει οτιδήποτε άλλο.

Την ώρα που οι δυο γυναίκες έμπαιναν στο κατάστημα, ο κύριος Στράτος κατέβαινε από το κομψό γραφείο του στο ταβάναρασι. Αυτό το φιλόξενο παταράκι περισσότερο με εντευκτήριο έμοιαζε παρά με γραφείο. Οι σπουδαιότεροι πνευματικοί άνθρωποι της Πόλης περνούσαν από εκεί. Εκείνη τη στιγμή ξεπροβόδιζε κάτι φίλους, που είχαν περάσει για καφέ – μόλις τις είδαν, άρχισαν τις υποκλίσεις, τις συστάσεις και τα χειροφιλήματα στην κυρία Αιμιλία. Πλάι στον κύριο Στράτο στέκονταν ο κύριος Καλαποθάκης, δικηγόρος από το διπλανό κτίριο, αλλά κι ένας δημοσιογράφος από την εφημερίδα *Νεολόγος*. Εκεί ήταν και ο γιατρός, ο κύριος Γουσσόπουλος, που εκείνη τη μέρα εξέταζε στο φαρμακείο. Έτσι γινόταν τότε: οι γιατροί, κυρίως οι νέοι, που δεν είχαν δικό τους χώρο, συνήθιζαν να ορίζουν ζουρφιξ και να εξετάζουν στα μεγάλα φαρμακεία. Φάνηκε ότι τους διέκοψαν από σοβαρή κουβέντα για τα οικονομικά.

Ο κύριος Γουσσόπουλος πλησίασε στοργικά τη μικρή και έλεγξε τον σφυγμό της, που χτυπούσε σαν ταμπούρο. Η κυρία Αιμιλία όμως, μετά το ντροπιαστικό για την Ουρανία επεισόδιο, αποφάσισε να χαιρετήσει τον σύζυγό της. Τον φίλησε και είπε βιαστικά:

«Εμείς να πηγαίνουμε! Βγάλε τα φαγητά από την καλαθούνα και να τσιμπήσεις όσο είναι ζεστά, Στρατή μου!»

Πήρε την Ουρανία - Σελέστ άρον άρον και έφυγαν. Ανεξάρτητα απ' την Ουρανία -που απ' την ντροπή της ήθελε να ανοίξει η γη να την καταπιεί-, ήταν και η ίδια βιαστική: ήθελε να προλάβουν τα παιδιά πριν επιστρέψουν απ' το σχολείο. Ο Περικλής, το καζάντιμπι της οικογένειας, φοιτούσε στο Ελληνογαλλικό, ενώ η Σοφία και η Ταρσώ παρακολούθούσαν μαθήματα στο Ζάππειον Παρθεναγωγείον.

Στον δρόμο της επιστροφής, η κυρία Αιμιλία κατάλαβε τι είχε συμβεί: η καημένη η Ουρανία είχε ζαλιστεί από την πολυκοσμία και τα καταστήματα ολόγυρα στην Ίσια Οδό - γιατί την έλεγαν κι έτσι την Grande Rue του Πέραν· για έναν τόπο γεμάτο λόφους, σαν την Πόλη, δεν ήταν και λίγο ένας δρόμος να είναι τόσο επίπεδος. *Η δύστυχη!* σκεφτόταν καθώς κοίταζε τη μικρή. *Της έπεσε πολύ βαρύ όλο αυτό. Ήταν απροετοίμαστη!* Οι δυο μεγάλες λεωφόροι, Πέραν και Μνηματάκια, αλλά και όλα τα παρακείμενα στενά και οι στοές έσφριζαν από κόσμο. Ήταν σαν μια ευρωπαϊκή πόλη, όπως το Μόναχο ή το Παρίσι. *Ούτε καν σαν την Αθήνα. Και, σίγουρα, δεν έχει καμιά σχέση με την Τήνο!* συμπέρανε, δικαιολογώντας τη μικρή.

Εκείνη τη μέρα, η Ουρανία συνόδευσε για πρώτη φορά την κυρία Αιμιλία στο φαρμακείο του συζύγου της, που εφημέρευε. Η ιδέα ήταν ότι θα βοηθούσε την κυρά της να κουβαλήσει το κολατσιό και, επί τη ευκαιρία, θα γνώριζε και το Σταυροδρόμι. Υπέθετε ότι μια βόλτα στην Grande Rue ήταν σαν να περπατάς στους δρόμους του Παρισιού, της Ρώμης και της Αλεξάνδρειας. Τουλάχιστον έτσι το φανταζόταν απ' όσα είχε ακούσει. Εκτός από τα καφέ και τις μπρασερί, ήταν και τα πολυτελή ξενοδοχεία, οι πριβέ λέσχες και όλα τα μεγάλα εμπορικά. Μια υπέροχα

ζωγραφισμένη αφίσα διαφήμιζε έναν θίασο -μάλλον γαλλικό, δεν ήταν σίγουρη- που θα εμφανιζόταν σε καφωδείο. Προσπάθησε να συλλαβίσει «κα-φέ σαν-τάν ε νταν-σάν». Όχι ότι ήξερε γαλλικά, αλλά γράμματα ήξερε. Κι ένας λόγος που κατά βάθος ήθελε να φύγει από το νησί ήταν για να συνεχίσει να μαθαίνει. Μεγάλη ιστορία...

Καθώς κοίταζε τριγύρω, θυμήθηκε τη συμβουλή της μάνας της, όταν την αποχαιρετούσε στο λιμάνι του Άι-Νικόλα, στο νησί της: «Πρόσεχε μην καταλήξεις σε κάνα καφέ αμάν, κακομοίρα μου!» Πού να ΄ξερε η κυρα-Φραγκίσκα για τα καφέ σαντάν...

Η Ουρανία από την Τήνο, που τόσο γρήγορα μεταμορφώθηκε στη Σελέστ της Πόλης, είχε χαζέψει. Το νησί της δεν ήταν διόλου φτωχό, βέβαια, ούτε σε ιστορία ούτε σε πολιτισμό. Με σημαντική ενετική επιρροή και με τα δύο δόγματα να συνυπάρχουν για αιώνες, ήταν ένας τόπος που είχε γνωρίσει μεγάλες δόξες. Τις διηγούνταν τώρα στην κυρία Αιμιλία και η κυρά της την ενθάρρυνε και προσπαθούσε να την κάνει να νιώσει άνετα. Η Ουρανία άρχισε να ξαναπαίρνει τα πάνω της.

«Ύστερα, η πρωτοκαθεδρία πέρασε στη γειτόνισά μας, τη Σύρα. Η Ερμούπολη έγινε το κυριότερο λιμάνι του κράτους» έλεγε τώρα η μικρή, που ξανάβρισκε σιγά σιγά τη μιλιά της «κι έτσι ο κόσμος της Τήνου έχει τώρα πια αναδουλειές...».

Εξαιτίας αυτής της αναδουλειάς έφευγαν γεμάτα τα βαπόρια με τις ξακουστές «βυζάστρες της Πόλης». Δεν ήταν λίγες οι οικογένειες, ακόμα και οι νιόπαντροι σύζυγοι, που έστελναν τις κόρες ή τις γυναίκες τους να εργαστούν στην ξενιτιά για να καλύψουν τις ανάγκες του σπιτιού. Μόλις η μητέρα σαράντιζε, παρέδιδε το βρέφος

στη φροντίδα της γιαγιάς και κινούσε για την Πόλη ή τη Σμύρνη, για να προσφέρει το γάλα της σε βρέφη πλούσιων οικογενειών.

Η Ουρανία, βέβαια, δεν είχε έρθει για παραμάνα, αλλά για υπηρέτρια. Τα Πάνω Μέρη του νησιού της, τα ορθόδοξα, ήταν πολύ φτωχά, το ίδιο και το χωριό της, η Στενή. Οι άντρες εκεί το μόνο που ήξεραν ήταν να καλλιεργούν χωράφια και οι γυναίκες –από ανάγκη, μια και ήταν ελεύθερες– έφευγαν σωρηδόν για να δουλέψουν. Τα ορθόδοξα χωριά δεν είχαν τους παπάδες και τα κατηχητικά σε ημερήσια διάταξη, όπως τα καθολικά. Στα Κάτω Μέρη, τα τάγματα των καθολικών ήταν πολύ αυστηρά.

Από τη ζαλούρα και τις αναμνήσεις της την επανέφερε η κυρία Αιμιλία, που αναστέναζε:

«Βάι βάι, θα ψοφήσει στην κούραση απόψε ο Στρατής μου!»

Η κυρία Αιμιλία ήταν πολύ περήφανη για τον σύζυγό της. Τον αγαπούσε πολύ και ήταν ωραίο ζευγάρι. Από καλή οικογένεια, η κυρία Αιμιλία ήταν μορφωμένη και αξιοσέβαστη. Προσπαθούσε να ανέλθει κοινωνικά, αλλά με διακριτικότητα, χωρίς να ισοπεδώνει τα πάντα. Ούτε εκείνη ούτε ο σύζυγός της ξεχνούσαν τις ρίζες τους και πάντοτε τιμούσαν τη μητέρα Ελλάδα και την Ορθοδοξία. Παρ' όλα αυτά ήταν πολύ ανοιχτοί στους νεωτερισμούς της Πόλης – με τα γεύματα, τα δείπνα και τις εμφανίσεις τους έβαζαν τα γυαλιά και στους πιο αριστοκράτες. Πρωτίστως, όμως, ενδιαφέρονταν για την αποκατάσταση των κοριτσιών τους, της Σοφίας και της Ταρσούλας, αλλά και του μοναχογιού τους, του μικρού Περικλή: να παντρευτούν τους καλύτερους ήθελαν και να προκόψουν.

Ο κύριος Στράτος, ένας άντρας με πολύπλευρη προ-

σωπικότητα, ήταν εξέχον μέλος του Ελληνικού Φιλολογικού Συλλόγου της Πόλης, στο υπουργείο Παιδείας της ελληνορθόδοξης κοινότητας. Οι Ρωμιοί γνώριζαν καλά τη σημασία της μόρφωσης και αγωνίζονταν για τους φτωχότερους ομογενείς τους. Συχνά τους εξασφάλιζαν υποτροφίες σε όλα τα καλά σχολεία της Πόλης.

Η κυρία Αιμιλία, απ' τη μεριά της, ασχολούνταν με τη Φιλόπτωχο Αδελφότητα των Κυριών του Πέραν. Συμμετείχε ενεργά σε αυτήν, γιατί, εκτός των άλλων, ήταν και μια καλή ευκαιρία για τις εύπορες «κοκόνες» του Σταυροδρομίου να κοινωνικοποιηθούν· δεν έβγαιναν από το σπίτι όσο οι άντρες τους, καθότι οι σύλλογοι και οι λέσχες ήταν περισσότερο ανδρικό προνόμιο.

Ο κύριος Στράτος, λοιπόν, είχε τον σύλλογο και το φαρμακείο, και εκείνη τα παιδιά, το νοικοκυριό και τη Φιλόπτωχο. Έτσι, αφού η κυρία Αιμιλία συνεννοούνταν με τους γιατρούς για τη νοσηλεία κάποιας άπορης κορασίδας, περνούσε και απ' το φαρμακείο, έκανε μια βόλτα και στο αγαπημένο της καπελάδικο της Μαντάμ Εβντοζί, συναντιόταν και με κάποια από τις κυρίες της Φιλοπτώχου στο ζαχαροπλαστείο της Μαντάμ Μινιέ.

Η Ουρανία πήρε τη θέση απ' το Ερεινάκι, την ξαδέλφη της, η οποία, έπειτα από πέντε χρόνια που δούλεψε για την οικογένεια Κορωναίου, είχε έρθει η ώρα να επιστρέψει στο νησί. Αρρώστησε η μάνα της και, ως μοναχοκόρη, έπρεπε να βοηθήσει τον πατέρα της, τον Παρασκευά. Την αγάπησαν πολύ την Ερείνη οι Κορωναίοι. Και την Ουρανία, όμως, την καλοδέχθηκαν τα κορίτσια. Πέραν του ότι ήταν γοητευτικό πλάσμα, και η κυρία Αιμιλία είχε μεγαλώσει τις κόρες της πολύ σωστά, δεν ήταν ψηλομύτες.

Οι κόρες της κυρίας Αιμιλίας είχαν πάρει την ομορφιά και τη χάρη της μητέρας τους, ιδιαίτερα η Σοφία. Η Ταρσώ ήταν ακόμα μικρή και ασχημάτιστη, αλλά η Σοφία είχε μόλις «σκάσει» σαν μοσχομυριστό μπουμπούκι. Σύντομα, η Ουρανία θα γινόταν κι αυτή μέλος της οικογένειας, όπως η Ερεΐνη, την οποία είχαν ψυχοκόρη.

Από τότε που ήρθε η Ουρανία, η Ταρσώ δεν την άφηνε σε ησυχία: πού την έχανε, πού την έβρισκες, συνέχεια στο δωμάτιό της ήταν, με τη δικαιολογία ότι ήθελε να δει αν χρειαζόταν κάτι, και τη βομβάρδιζε με ερωτήσεις για την οικογένειά της, το χωριό, το νησί, τις φιλενάδες της και, φυσικά, για τα νέα της Ερεΐνης, που τόσο αγαπούσε. Της είχε στοιχίσει που έφυγε έπειτα από τόσα χρόνια. Η Ταρσώ ήταν κοντά στα δεκάξι, σχεδόν συνομήλικη με την Ουρανία, ενώ η Σοφία σε λίγες μέρες θα έκλεινε τα δεκαοκτώ. Τότε, ο Περικλής ήταν δώδεκα χρόνων και οι αδελφές του τον πρόσεχαν σαν τα μάτια τους.

Το σπίτι των Κορωναίων δεν βρισκόταν στην Ίσια Οδό, αλλά στις παρυφές του Ταρλάμπασι, σ' ένα κάθετο στην Οδό δρομάκι. Δεν ήταν, επομένως, στα πρότυπα των απαρτεμάν όπου έμεναν οι φίλοι τους. Ένα στενομέτωπο τριώροφο με τον κήπο στην πίσω μεριά έμοιαζε περισσότερο με τα σπίτια που έβλεπε κανείς σε πιο φτωχικούς ρωμαϊκούς μαχαλάδες. Αλλά η κυρία Αιμιλία το προτιμούσε έτσι. Ο οντάς της Ουρανίας ήταν ο πιο φωτεινός, ακριβώς δίπλα στο «βασίλειο» της Μαντάμ Φανής, της ράφτρας, όπου μερικές φορές σιδέρωνε και η κυρα-Σουλτάνα, η μαγείρισσα. Στο ίδιο πάτωμα βρισκόνταν το δωμάτιό της και το δωμάτιο του κυρ Θόδωρου. Ο κυρ Θόδωρος ήταν ο αραμπατζής και είχε τον πιο μικρό οντά. Καμιά φορά, η Ουρανία άκουγε την πόρτα του να τρίζει τα βράδια – από

την πρώτη στιγμή υποψιάστηκε ότι κάτι έτρεχε ανάμεσα σ' αυτόν και στη Σουλτάνα.

Στο ισόγειο βρισκόνταν η σάλα και η εσωτερική αυλή, δροσερή, στρωμένη με μάρμαρα, στολισμένη με γλυπτά σε ειδικές εσοχές, με ένα μικρό σιντριβάνι στο κέντρο. Από κει έβγαινες στον μικρό κουκλίστικο κήπο με το πηγάδι. Στο βάθος βρισκόταν η κουζίνα, που επικοινωνούσε με το υπόγειο κελάρι. Εκεί ήταν και οι υπόλοιποι βοηθητικοί χώροι του σπιτιού. Στο μεσοπάτωμα, μαζί με τα δωμάτια του υπηρετικού προσωπικού, υπήρχε κι ένα πλυσταριό για τα άπλυτα και τα ασιδέρωτα. Σε κάποια σημεία, ο όροφος προεξείχε και σχημάτιζε σαχνισιά, τις λεγόμενες «τζούμπες». Εκεί ήταν και οι κρεβατοκάμαρες, που μύριζαν λεβάντα και ξεχείλιζαν από μετάξια, φουρνισμένα πούπουλα, κεντημένα λινά και αραχνούφαντες νταντέλες. Εκεί άρεσε και στον κύριο Στράτο να πίνει το πρωί τον καφέ του τον τούρκικο, τον σεκερλίδικο, με το λεκουμάκι, που κάθε μέρα είχε κι άλλη γεύση. Ήταν από τις πρώτες δουλειές που έμαθε η Ουρανία, αν και εξακολουθούσε να ξεχνάει ότι η Παρασκευή ήταν η μέρα για το αχνοκόκκινο λεκούμι με γεύση τριαντάφυλλο.

Η μικρή ασχολούνταν κυρίως με το συγύρισμα και τα θελήματα της οικογένειας μες στο σπίτι: σέρβιρε, βοηθούσε στις ετοιμασίες των γυναικών, αλλά και στις ανάγκες του μικρού Περικλή. Επίσης, άνοιγε την πόρτα, περιποιούνταν τους καλεσμένους και έδινε και κάνα χεράκι στη Σουλτάνα.

Όλο το υπηρετικό προσωπικό του «κορωναίικου», όπως τους αποκαλούσε η Σουλτάνα, καλοδέχθηκε την Ουρανία. Η πιο ελεγκάν ήταν η Μαντάμ Φανή, που ερχόταν πολύ συχνά στο σπίτι των Κορωναίων. Ντυμένη με την

τελευταία λέξη της μόδας και με το βέλο στα καπέλα της πάντα κατεβασμένο, για να κρύβει εκείνο το σημάδι στο μέτωπο, επιμελούνταν τα ρούχα της κυρίας Αιμιλίας και των κοριτσιών, αλλά και όλα τα πανάκριβα υφάσματα που, ανάλογα με την εποχή, κάλυπταν τα έπιπλα της σάλας ή τα παράθυρα.

Η κυρα-Σουλτάνα, μια ψηλή, παχουλή νταρντανογυναίκα, ήταν η αρχόντισσα της κουζίνας. Διέθετε έντονη προσωπικότητα και η επιβλητική, μπάσα φωνή της έκανε τα παράθυρα να τρίζουν. Έναν μικρό Αρμένιο, που τη βοηθούσε στα ψώνια, τον είχε σχεδόν σαν παιδί της, καθότι ήταν και η ίδια Αρμένισσα. Ο κυρ Θόδωρος, που, εκτός από τον αραμπά, φρόντιζε και τον κήπο, ήταν μετρίου αναστήματος και ξερακιανός, μ' ένα κατάμαυρο παχύ μουστάκι. Ήσυχος και λιγομίλητος, δεν πολυακουγόταν μες στο σπίτι. Η Ουρανία τούς υποπτευόταν ήδη από τα πρώτα βράδια, μα δεν μπορούσε να καταλάβει πώς τα είχαν βρει αυτοί οι δυο. Δεν ήταν μόνο ότι δεν ταίριαζαν καθόλου φυσιογνωμικά, αλλά και ως χαρακτήρες ήταν η μέρα με τη νύχτα. *Περί ορέξεως, όμως...* Έτσι έλεγε η μάνα της.

Στο πλαίσιο του εγκλιματισμού της μικρής νησιωτοπούλας, η οικογένεια Κορωναίου ήταν όλο εκπλήξεις.

Όπως πριν από έναν μήνα, στην παρθενική βόλτα της στο Σταυροδρόμι, όταν είχε λιποθυμήσει στο φαρμακείο, έτσι κι εκείνο το απόγευμα, στις αρχές Οκτωβρίου του 1887, ο κύριος Κορωναίος εφημέρευε. Η μικρή άπλωνε τα ρούχα στον κήπο, γιατί, παρότι φθινόπωρο, όταν ο καιρός

ήταν καλός δεν προτιμούσαν το άπλωμα στο δώμα του πλυσταριού.

«Πρέπει να αερίζονται – κάνει καλό στην υγεία» συμβούλευε η Σουλτάνα.

Η Ουρανία ένιωθε στο δέρμα της το δροσερό μπουγάζι από τον Βόσπορο και θυμόταν τους αέρηδες της Τήνου και τις πατέντες της μάνας της για να μη βρίσκουν τις σεντόνες τους στις διπλανές παραγγεριές. Καμιά φορά, όταν έρχονταν επισκέπτες στον κήπο, η Ουρανία-Σελέστ έτρεχε να μαζέψει τα απλωμένα απάρ-τοπάρ, μη γίνουν ρεζίλι των αγαρηνών σκυλιών, όπως έλεγε η κυρία Αιμιλία. Γιατί τον κήπο της τον είχε σαν μικρό παράδεισο η κυρά της, με ευωδιαστά τριαντάφυλλα, τουλίπες σε όλα τα χρώματα και μοσχοβολιστούς βασιλικούς, δυόσμους και μαντζουράνες. Το καμάρι της βέβαια ήταν το γιασεμί, που σκαρφάλωνε ως το παράθυρο του πρώτου ορόφου. Όλοι οι φίλοι τους λάτρευαν να περνούν τις καλοκαιρινές βεγγέρες στη δροσιά του κήπου. Γίνονταν μεγάλα γλέντια εκεί.

«Σελέστ! Άσ' τα όλα κι έλα απάνω!» φώναζε ξάφνου η κυρία Αιμιλία από το ανοιχτό παράθυρο του οντά της κόρης της και η Ουρανία παράτησε το άπλωμα.

Όπως όλες οι κόρες της καλής κοινωνίας του Πέραν, έτσι και η Σοφία με την Ταρσώ είχαν πολλών ειδών διδασκάλους κατ' οίκον. Πρώτα και κύρια, τη Μαντάμ Καρολίν, που τους δίδασκε γαλλικά – το περαιώτικο σαβουάρ βιβρ σχεδόν επέβαλλε τη γνώση γαλλικών. Με τη Μαντάμ Ζοσεφίν έκαναν μαθήματα πιάνου, πήγαιναν όμως ανελλιπώς και στο ωδείο για φωνητική μία φορά την εβδομάδα. Εκείνη τη μέρα, τα κορίτσια είχαν μάθημα χορού με τον χοροδιδάσκαλο, τον Μεσιέ Ζερόμ, που τους μάθαινε ευρωπαϊκούς χορούς: καδρίλιες και λανσιέδες,

πόλκα για δύο στο πιο πολωνέζικο, μαζούρκα, πα-ντε-πα-τινέρ, σοτίς και άλλα. Μόλις συνειδητοποίησε ότι η κυρά της τη φώναζε για να συμμετάσχει και η ίδια στο μάθημα, η Ουρανία πέταξε απ' τη χαρά της.

Η μικρή νησιωτοπούλα είχε ήδη φανερώσει διάφορα ταλέντα της, όπως στο κέντημα και το ράψιμο. Προς γενική έκπληξη, όμως, σήμερα είχε έρθει η ώρα να αποκαλύψει ακόμη ένα, καθότι, ξέροντας μπάλο, η Ουρανία-Σελέστ δεν δυσκολεύτηκε καθόλου με την πόλκα. Για την ακρίβεια, έγινε άσος σε αυτήν, τους τρέλανε με τα τσαλίμια και τα σπασίματα της μέσης της.

«Μπγαβό! Μπγαβό, μα πετίτ!» επαναλάμβανε με την αστεία λεπτή φωνή του ο χοροδιδάσκαλος και χτυπούσε τις ιδρωμένες παλάμες του γεμάτος ενθουσιασμό. Από τότε, όποτε η κυρία Αιμιλία αναζητούσε την Ουρανία για καμιά επείγουσα δουλειά και εκείνη ήταν εξαφανισμένη, ήξερε ότι θα την έβρισκε σ' ένα απ' τα δωμάτια των κοριτσιών να κάνουν μαζί πρόβα στους χορούς.

Η Σοφία και η Ταρσούλα συμπαθούσαν πολύ την Ουρανία. Δεν ήταν τόσο συνεσταλμένη όσο η Ερείνη· είχε άλλη ζωντάνια, άλλο μπρίο και ήταν θαρραλέα. Ώρες ώρες θύμιζε αγρίμι. Παρότι αρχικά έδειχνε ντροπαλή και σιωπηλή, αποδείχθηκε ότι ήθελε να είναι μέσα σ' όλα. Τα γαλάζια μάτια της, που ρουφούσαν αχόρταγα οτιδήποτε καινούργιο, είχαν φέρει το γαλάζιο φως του Αιγαίου στο σπιτικό των Κορωναίων και τους έκανε όλους πιο χαρούμενους.

Και η ίδια όμως ήταν χαρούμενη, κι ας φώλιαζε μέσα της η βαθιά θλίψη της ξενιτιάς. Όταν, στο τέλος της μέρας, ξάπλωνε στο κρεβάτι της ήταν ευχαριστημένη. Σκεφτόταν όλα όσα τη φόβιζαν όταν ταξίδευε με το πλοίο

του ερχομού. Θυμόταν που προσευχόταν στην Παναγία του νησιού της, τη Βαγγελίστρα –μεγάλη η χάρη Της–, για να αντιμετωπίσει τις δυσκολίες και να προσαρμοστεί γρήγορα. Δεν άργησε, λοιπόν, να ανακαλύψει ότι όλα θα ξεπερνούσαν κατά πολύ τις προσδοκίες της. Είχαν ήδη περάσει τρεις μήνες από τότε που πρωτοήρθε και οι Κορωναίοι φάνηκε από την αρχή ότι δεν την αντιμετώπιζαν σαν υπηρέτρια: ποτέ δεν της μιλούσαν άσχημα, δεν τη μείωναν αν έκανε κάποιο λάθος. Αντίθετα, ήταν ευγενικοί μαζί της, υπολόγιζαν το νεαρό της ηλικίας της και ήθελαν να της προσφέρουν σωστή ανατροφή και μόρφωση. Την είχαν σαν κανονική ψυχοκόρη, όπως ακριβώς την ξαδέλφη της. Η μικρή είχε πέσει σε καλά χέρια.

Το βράδυ, μετά το δείπνο, τα κορίτσια άρχισαν να περιγράφουν στον πατέρα τους τα κατορθώματά της στο μάθημα χορού. Κάθονταν στο τζάκι της καθημερινής σάλας καθένας με την ασχολία του: ο κύριος Στράτος με την πίπα του, η κυρία Αιμιλία με το κέντημά της, η Σοφία με το βιβλίο της, η Ταρσούλα στο πιάνο της και ο μικρός Περικλής με τα παιχνίδια του.

Ο κύριος Στράτος ήταν πολύ ικανοποιημένος με την επιλογή του κυρίου Γραμμανδάνη για τη μικρή υπηρέτρια. Είχαν γνωριστεί στον πρώτο μπάλο που διοργάνωσε η Αδελφότητα των Τηνίων εν Κωνσταντινούπολει «Ο Ευαγγελισμός», στην αίθουσα του Ελληνικού Φιλολογικού Συλλόγου. Ο μπάλος γινόταν για να προσελκύσουν νέα μέλη, άρα νέες τακτικές συνδρομές, και να πωληθούν λαχεία. Παρά τον μόνο έναν χρόνο λειτουργίας της, η αδελφότητα αριθμούσε ήδη περί τα διακόσια μέλη.

Η Ουρανία, από την άλλη, είχε μάθει για τους Κορωναίους απ' τον θείο της τον Παρασκευά, τον πατέρα

της Ερείνης, ο οποίος δούλευε για χρόνια κλητήρας στο γραφείο του υποπροξένου της Τουρκίας στο νησί, του κυρίου Ιωάννη Σαγρέδου. Η Αδελφότητα Τηνίων εν Αθήναις διατηρούσε πολύ καλές σχέσεις και με την Τήνο και με την Κωνσταντινούπολη. Έτσι, μέσω των αδελφοτήτων γίνονταν οι επαφές για να δουλέψουν τα μικρά, άπορα κορίτσια στις πρωτεύουσες της Ανατολής.

Αυτές είναι επιτυχημένες συνεργασίες! σκεφτόταν ο κύριος Στράτος καθώς τις άκουγε να μιλούν, ρουφώντας τον ταμπάκο που είχε προμηθευτεί από το εμφιετζίδικο του Δημητράκη εφέντη. Τελικά άναψε την πίπα του, παρόλο που ο κύριος Γουσόπουλος του είχε συστήσει μόνο φιλοκομμένο καπνό ως αντίδοτο στην κεφαλαλγία και στο συνάχι που τον ταλαιπωρούσαν. Όντως, η μικρή είχε αποδειχθεί πολύ συνεργάσιμη, ακριβώς όπως έλεγε το γράμμα του Γραμμανδάνη με τις συστάσεις. Άσε που τα πήγαινε πολύ καλά και με τον Περικλή τους.

«Μόνο εκείνη θέλει πια να τον βάζει για ύπνο!» είπε, τάχατες παρεξηγημένη, η κυρία Αιμιλία δίπλα του, σηκώνοντας το βλέμμα από το κέντημα και διώχνοντας τον καπνό του συζύγου της με μια κίνηση του χεριού. Ο κύριος Στράτος τής έριξε ένα βλέμμα όλο νόημα, αγνόησε το σχόλιό της, ξαναφύσηξε το τσιμπούκι του και είπε χαρούμενα:

«Σοφούλα, τα Σαββατοκύριακα θέλω να μαθαίνετε στη Σελέστ τη γαλλική. Πρέπει απαραίτητως να της διδάξετε όλους τους κανόνες του σαβουάρ βιβρ που γνωρίζετε!» Τα κορίτσια ενθουσιάστηκαν με την ιδέα του πατέρα τους. Η Ουρανία, που εκείνη την ώρα σέρβιρε το αχνιστό αφέψημα πριν από την κατάκλιση, τα άκουγε όλα αυτά και κοκκίνιζε.

«Άμα, Στρατή μου, αυτό το Σάββατο θα μας επιτρέψεις να κάνουμε χορούς, μιας κι ο μπάλος που θα πάει η Σοφούλα μας είναι σε δεκαπέντε μέρες, για!» παρενέβη η κυρία Αιμιλία. «Άσε που 'χω να προβάρω με τη Φανή και το άλλο μου φόρεμα, για τη συνάντηση στις Ασπασίας» πρόσθεσε αγχωμένη.

Σύντομα, η Σοφία θα έκλεινε τα δεκαοκτώ και είχε έρθει η ώρα για τον πρώτο μπάλο της. Η οικοδέσποινα, η Αφροδίτη Γραμμένου, την είχε προσκαλέσει δεκαπέντε μέρες νωρίτερα, όπως συνηθιζόταν, στέλνοντας και το πρόγραμμα των χορών της βραδιάς. Έτσι, η Σοφία είχε χρόνο να προετοιμαστεί σε όλα τα είδη. Ο κύριος Στράτος έγνεψε καταφατικά, σχηματίζοντας ένα χαμόγελο πάνω απ' το περιποιημένο μουσάκι του.

Μπορεί να φαινόταν κάπως αυστηρός και απόμακρος, όμως ο κύριος Στράτος ήταν πρόσχαρος και τρυφερός, και κυρίως δεν χαλούσε ποτέ χατίρι στις γυναίκες του. Όσον αφορά την ομιλία της Ουρανίας, την είχε αναλάβει προσωπικά. «Εγώ θα σε μάθω να μιλάς» της έλεγε «και τα κορίτσια θα σε μάθουν να φέρεσαι σαν σωστή δεσποινίδα!». Έτσι, όταν έκανε κάποιο λάθος, της το επεσήμαινε, τη διόρθωνε, και η Ουρανία - Σελέστ δεν παρεξηγιόταν. «Ευχαριστώ, κύριε Στράτο!» του 'λεγε με το κεφάλι χαμηλωμένο, αλλά με μάτια που έλαμπαν από ευχαρίστηση.

Η Ουρανία αισθανόταν ότι στο σπίτι των Κορωναίων ήταν καλύτερα ακόμη και από τις Ουρσουλίνες. Αναγκάστηκε να αφήσει το σχολείο πολύ μικρή, από τότε που έχασε τον πατέρα της. Το Γυμνάσιο Θηλέων ήταν στο λιμάνι του Αγίου Νικολάου, πολύ μακριά από τη Στενή, επομένως ήταν δύσκολο να συνεχίσει να πηγαίνει κάθε πρωί χωρίς τη συνοδεία του. Τώρα, η στιβαρή πατρική

φιγούρα του κυρίου Στράτου τής τον θύμιζε συχνά και, πού και πού, της προκαλούσε μελαγχολία.

Λίγες μέρες πριν από τον μπάλο θα γινόταν και η συνάντηση του «Συλλόγου υπέρ της γυναικείας παιδείσεως» στο *απαρτεμάν* της κυρίας Ασπασίας Καραθεοδωρή. Η Ουρανία έπρεπε λοιπόν να ετοιμάσει το απογευματινό φόρεμα που είχε ράψει η Μαντάμ Φανή για την κυρά της: μια υπέροχη δημιουργία, σύμφωνα και με τη φιλενάδα της, την κυρία Ευανθία, η οποία κάποτε με τον σύζυγό της εξέδιδε το περιοδικό *Πηνελόπη*. Δική της ήταν η ιδέα και για τον κότσο χαμηλά στο κεφάλι, την κόμμωση που εφάρμοζε τελευταία η κυρά της: δύο παχιές πλεξούδες που πιάνονταν στη βάση του κεφαλιού, ώστε να στηρίζουν το υπέροχο καπέλο με τα φτερά. Η κυρία Ευανθία τής το είχε χαρίσει κι αυτό, μετά το τελευταίο ταξίδι της στο Λονδίνο. Ήταν εξ ολοκλήρου δαντελένιο, με σκελετό που το κρατούσε στη σωστή κλίση και μεγάλο γείσο πάνω από το μέτωπο, το οποίο μίκραινε προς τα πίσω. Ολοστόλιστο με μεταξένια τριαντάφυλλα, ταίριαζε απόλυτα με τα ασορτί δαντελένια γάντια, που ήταν τόσο «του συρμού», όπως έλεγαν, αλλά και με το παρασόλι, το οποίο θωράκιζε το πορσελάνινο δέρμα της κυρίας Αιμιλίας ενάντια στις ακτίνες του καυτού καλοκαιρινού ήλιου της Πόλης.

Είναι τόσο όμορφη και κομψή! σκεφτόταν η Ουρανία. Συχνά έπιανε τον εαυτό της να ζηλεύει, αλλά προσπαθούσε να μην το δείχνει. Ευχαριστιόταν και μόνο που άγγιζε και μύριζε όλα αυτά τα μεταξωτά και τα σατέν, καθώς ετοίμαζε την κυρά της.

Σ' εκείνη τη συνάντηση, η κυρία Αιμιλία αποφάσισε να πάρει μαζί της και τον μικρό Περικλή, επομένως έπρεπε να τους συνοδεύσει και η Ουρανία. Η κυρία Αιμιλία καλόβλεπε τη Μυρτώ, την κόρη της Ασπασίας Καραθεοδωρή, για νύφη του Περικλή. Ο βενιαμίν τους, η αδυναμία της, ήταν ένα χαριτωμένο, τετραπέρατο αγοράκι. Ήταν ακόμα μικρό παιδί, αλλά οι γονείς του ήδη σκέφτονταν τον «καλό γάμο» που θα αβγάτιζε τις περιουσίες τους. Το μόνο κακό που έβλεπε η κυρία Αιμιλία στην περίπτωση «Μυρτώ Καραθεοδωρή» ήταν οι επιχειρήσεις του θείου της οικογένειας στην Οδησό. *Ε, όχι να το παντρέψω και να μου ξενιτευτεί το καμάρι μου!* σκεφτόταν πρόωρα.

Ο κύριος Στράτος ετοιμάστηκε κι αυτός, ανυποψίαστος για τις σκέψεις της συζύγου του. Θα πήγαινε μαζί τους μέχρι το Τουνέλι και μετά θα κατέβαινε στο παζάρι για τις δουλειές του. Προμηθευόταν συχνά από εκεί βοτάνια και έλαια για τα προϊόντα του φαρμακείου. Όταν του περίσσευε χρόνος, συνόδευε τη γυναίκα του στη Μεγάλη Οδό κι έπειτα κατέβαινε στα παζάρια με το τούνελ, «έναν από τους πρώτους υπόγειους τροchioδρόμους της Ευρώπης», όπως έλεγε περήφανα.

«Πόσο αργούν τα γράμματα για το νησί;» βρήκε την ευκαιρία να ρωτήσει η Ουρανία εκείνο το απόγευμα στο *απαρτεμάν* της κυρίας Ασπασίας στο Σταυροδρόμι.

«Εξαρτάται... Συνήθως λιγότερο από μήνα, αλλά και πάλι... ανάλογα με τη θάλασσα!» απάντησε εύθυμα η Ρόζα.

Η Ρόζα ήταν ένα αναπάντεχο δώρο για την Ουρανία εκείνη τη μέρα. Ήταν μία από τις παραμάνες της μεγά-

λης οικογένειας των Ζαρίφηδων, συγκεκριμένα της Σοφίας Ζαρίφη - Νεγρεπόντη. Η Σοφία ήταν κόρη της Ελένης και του Γεώργιου Ζαρίφη. Είχε καλοπαντρευτεί μ' έναν εφοπλιστή που δραστηριοποιούνταν στην Οδησό, αλλά, πού την έχανες, πού την έβρισκες, όλο στην Πόλη ήταν, στη μάνα της. Το μωρό τής το μεγάλωσε η Ρόζα με το γάλα που στέρησε από το δικό της μωρό στην Τήνο.

Με ροζ μάγουλα που έσφυζαν από υγεία κι ένα βλέμμα λίγο απλανές, η νέα φιλενάδα της Ουρανίας ήταν πολύ διαφορετική, αλλά σίγουρα συμπαθητική. Άφηνε την εντύπωση ότι, όταν της μιλούσες, δεν σε άκουγε, τελικά όμως σου έδινε σημασία με τον δικό της τρόπο. Μια Τηνιακή στην Πόλη, με ιστορία παρόμοια με τη δική της, ήταν μια ευτυχέστατη σύμπτωση για την Ουρανία.

Η Ρόζα ήταν βετεράνος στην Πόλη, μεγαλύτερη σε ηλικία και ξακουστή βυζάστρα. Μπορεί ο μικρός Γεώργιος Νεγρεπόντης, που κόντευε τα πέντε, να ήταν πραγματικός διάβολος, αλλά η Ρόζα είχε τον τρόπο της να τον κουμαντάρει. Η Ουρανία τη θαύμασε, έτσι άνετα και οικεία που την έβλεπε να κινείται μες στο υπερπολυτελές απαρτεμάν στο Σταυροδρόμι.

«Και για πες μου, είσαι ξαδέλφη της Ερείνης;» τη ρώτησε η Ρόζα την ώρα που κυνηγούσε τον άτακτο Γιωργάκη. Είχε πιάσει μια ξύλινη πάπια και την κοπάνηγε στο πάτωμα. «Πολύ καλό κορίτσι – τη γνώρισα. Μοιάζετε λίγο» διαπίστωσε, αφού για μία και μοναδική φορά την κοίταξε πρώτα κατάματα και κατόπιν από πάνω μέχρι κάτω. Έπειτα συμπλήρωσε με πονηρό βλέμμα και τηνιακή προφορά: «Άμα εσύ είσαι πιο όμορφη απ' την ξαδέλφη σου – θα κάψεις καρδιές, κορ'τσάκι μου!»

Η Ουρανία χαμογέλασε ντροπαλά, αλλά ένωσε τέτοια

αγαλλίαση στο άκουσμα της ντοπιολαλιάς του νησιού της, που αμέσως βρήκε το θάρρος να ρωτήσει και για τα γράμματα.

Μίλησαν λίγο για τα χωριά τους: από το Καμάρι της Στενής η Ουρανία, από την Καρδιανή η Ρόζα, καθολικιά. Χμ... γι' αυτό μου φαίνεται κάπως απόμακρη, σκέφτηκε η μικρή. Είπαν και για τις οικογένειές τους. Η Ρόζα θυμήθηκε τα πρώτα χρόνια της στην Πόλη και το πόσο υπέφερε μακριά απ' το μωρό της. Ο χρόνος, όμως, καθώς και η προσγείωση στην ομολογουμένως καλύτερη οικονομικά πραγματικότητα, την είχαν ατσαλώσει.

Η Ρόζα διέκρινε μια μελαγχολία στα μάτια της Ουρανίας και ένωσε την ανάγκη να συμπληρώσει:

«Μη νοιάζεσαι! Όλα καλά θα πάνε. Κι είσαι τυχερή: οι Κορωνάιοι είναι μάλαμα».

«Έτσι μου φαίνεται κι εμένα» απάντησε η Ουρανία.

«Κι αυτό το “Σελέστ”, που σε κόλλησαν, με αρέσει! Έτσι θα σε λέω κι εγώ: “Σελέστ”» είπε παιχνιδιάρικα η Ρόζα. Έπειτα άρχισε να μαλώνει τον μικρό. «Γιωργάκη μου, μην ενοχλείς τα μεγαλύτερα παιδιά. Θα το πω στη νενέκα σου την Ελένη και τίποτα δεν θα σε φιλέψει αύριο, κακομοίρη μου!» τον απείλησε. Μάζεψε τα ανοιχτόχρωμα μαλλιά της, που είχαν γίνει άνω-κάτω, έτσι όπως έσκυβε όλη την ώρα για να κάνει ζάφτι τον μικρό, και στρογγυλοκάθισε στη δερμάτινη μπερζέρα για να σκουπίσει λίγο το ιδρωμένο πρόσωπό της.

Όσο τα παιδιά τσίριζαν χαρούμενα στο πάνω πάτωμα, στη σάλα της κόνας Ασπασίας οι φιλενάδες ξεπέταγαν τα θέματα της ημερήσιας διάταξης προκειμένου να περάσουν στα νέα για τις οικογένειες και τους συζύγους τους, πριν φυσικά καταλήξουν στο αγαπημένο θέμα τους, τη μόδα.

Η κόνα Ματρώνη μιλούσε για την τελευταία έκδοση του *Mode Illustrée*.^{*} Θριαμβευτικά μπήκε στην κουβέντα και η κυρία Αιμιλία:

«Εγώ, αγαπητές μου, πιστεύω ότι καλός ο Σύλλογος Γυναικείας Παιδεύσεως, αλλά νομίζω πως χρειάζεται να ιδρύσουμε κι έναν σύλλογο υπέρ του εκσυγχρονισμού των απαρχαιωμένων χανούμ!» Όλες γέλασαν με την καρδιά τους.

«Οι καημένες... Κυκλοφορούν ακόμη με τον φερετζέ και το γιασμάκ!» συμπλήρωσε η Κατερίνα Χαρίτογλου.

«Και το χειρότερο; Βάζουν και τα ευρωπαϊκά καπέλα από πάνω! Θλιβερό...» συνέχισε η κυρία Αιμιλία και όλες συμφώνησαν.

«Θλιβερό για τα αριστουργηματικά αυτά καπέλα!» ειρωνεύτηκε η κόνα Κατερίνα και ξαναγέλασαν όλες κακάριστά. Ύστερα άρχισαν τα κουτσομπολιά, όσο φυσικά τους το επέτρεπε η θέση τους.

Η Ουρανία μπαινόβγαινε, μία για να φέρει νερό στον μικρό Περικλή, μία για να ψάξει για το ντόμινο που είχε βάλει τη μητέρα του να κουβαλήσει. Άκουγε τις κουβέντες και θυμήθηκε τη Σουλτάνα, που συχνά κορόιδευε τις κόνες οι οποίες μαζεύονταν στο κορωνάικο. Η μαγείρισσα δασκάλευε κι εκείνη τη μικρή υπηρέτρια, αλλά κυρίως περιοριζόταν στα παρατσούκλια και στις πολιτικές βρισιές. Η Σουλτάνα, «χρόοονια στο κορωνάικο...», όπως έλεγε, είχε τις καπελαδούρες. Σαν να μην έχει κι άδικο... σκέφτηκε κοκκινίζοντας η Ουρανία.

Τις φίλες της η κυρία Αιμιλία τις είχε, αν όχι στο κα-

^{*} Γαλλικό εικονογραφημένο περιοδικό μόδας, που κυκλοφορούσε ήδη από το 1859. (Σ.τ.Ε.)

θημερινό, σίγουρα στο εβδομαδιαίο πρόγραμμά της. Στη σάλα δέσποζε το πορτρέτο της κόνας Ασπασίας, που είχε φιλοτεχνήσει ένας αξιόλογος Ιταλός ζωγράφος, δώρο του άντρα της για την επέτειο του γάμου τους. Όλες οι «κόνες», όπως αποκαλούσαν οι μουσουλμάνες τις χριστιανές του καλού περαιώτικου κόσμου, ήταν ήδη μαζεμένες εκεί. Η αλήθεια είναι ότι κάτι τέτοια περίμεναν, αλλιώς έπλητταν. Καλά τα μαθήματα γαλλικών και ζωγραφικής κατ' οίκον με τους όμορφους διδασκάλους, αλλά μέχρι ενός σημείου. Η Ασπασία, υπέροχη οικοδέσποινα, είχε φροντίσει για όλα με κάθε λεπτομέρεια, προκειμένου οι φιλενάδες της να έχουν την ησυχία τους.

Η κυρία Αιμιλία, καθισμένη δίπλα στην κόνα Ματρώνη, απολάμβανε το τσάι της κοντά στο μεγάλο παράθυρο της σάλας. Η υπηρέτρια της κόνας Καραθεοδωρή πηγαίνοερχόταν με τα πορσελάνινα βικτοριανά σερβίτσια στον ασημένιο δίσκο και σέρβιρε τις κυρίες με ευγένεια. Η Ουρανία εκείνο το απόγευμα διαπίστωσε ότι οι «κοκόνες της Πόλης» πραγματικά απολάμβαναν τη ζωή.

«Από το “κοκόνά” βγαίνει το “κόνά” που όλο λένε» της είχε πει η Σουλτάνα. Σίγουρα απολαμβάνουν περισσότερο από τις «χανούμ» της υψηλής τάξης της Κωνσταντινούπολης, συλλογιζόταν η μικρή. Παρ' όλα αυτά, η κυρία Αιμιλία, για παράδειγμα, είχε τρία παιδιά, έναν σύζυγο κι ένα σπίτι να κουλαντρίσει, επομένως οι έξοδοί της ήταν λιγοστές και συγκεκριμένες. Μέσα σ' όλα αυτά, η Ουρανία σκεφτόταν ότι, παρότι «υπηρετικόν προσωπικόν», η οικονομική και οικογενειακή κατάστασή της τής έδωσε την ευκαιρία να κάνει ένα τόσο μακρινό ταξίδι, και μάλιστα για να δουλέψει. Αυτό καμιά από τις λαμπερές κυρίες εκείνης της σάλας δεν μπορούσε καν

να το διανοηθεί για τον εαυτό της... 'Όχι ότι εκείνες δεν ταξίδευαν κάθε λίγο «στας Ευρώπας», αλλά πάντα για αναψυχή και πάντα μετά των συζύγων. Η κυρία Αιμιλία νοσταλγούσε τα ταξίδια και, όσο μεγάλωναν τα παιδιά, παρακαλούσε να είχε περισσότερο χρόνο. Και, μολονότι τη βοηθούσε το πολυπληθές υπηρετικό προσωπικό της, πάλι είχε παράπονο.

«Η Σελέστ, πάντως, έχει αποδειχθεί θησαυρός! Ειδικά με τον Περικλή μου» ακούστηκε κάποια στιγμή να σχολιάζει στις φιλενάδες της, επαναφέροντας την Ουρανία από τις ταξιδιάρικες σκέψεις της.

Το *απαρτεμάν της Ασπασίας Καραθεοδωρή*, όπως τα περισσότερα *απαρτεμάν της Ίσιας Οδού*, ήταν στην ουσία ένα μεγάλο οροφοδιαμέρισμα, διαμπερές, ευάερο και ευήλιο. Το ευρύτερο κτίριο υπάκουγε μεν στα παρισινά πρότυπα, εξέπεμπε όμως έναν δικό του, πολιτικό χαρακτήρα. Αν εξαιρέσει κανείς την Ίσια Οδό, το Πέραν είχε χτιστεί χωρίς κανένα πολεοδομικό σχέδιο μετά τη φοβερή πυρκαγιά του 1870. Στον δρόμο για το σπίτι της κόνας Ασπασίας, η κυρία Αιμιλία τα είχε εξηγήσει όλα στον μικρό Περικλή, ο οποίος ήθελε να γίνει μηχανικός σαν τον νονό του. Οι ξύλινες κατασκευές της Πόλης είχαν αντικατασταθεί με νέα υλικά, όπως το σκυρόδεμα και τα τούβλα. Το Πέραν ήταν φοβερά πυκνοκατοικημένο, χωρίς υπαίθριους χώρους και πλατείες, με αποτέλεσμα σε μερικά σοκάκια, όπου οι τζούμπες προεξείχαν εκατέρωθεν, οι δρόμοι να είναι σαν στεγασμένοι. Το σταυροδρόμι των λαών, των ηθών, των γλωσσών και των ιδεών δεν μπορούσε να έχει άλλη, εκτός από την προσωπική του, ξεχωριστή αρχιτεκτονική.

Η κυρία Αιμιλία με τη Ματρώνη, αφού αντάλλαξαν τα νέα του συλλόγου, πέρασαν στα προσωπικά τους.